

NN

Härryda kommun
Samhällsbyggnad
435 80 Mölnlycke

Tillsynsbeslut enligt lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag

Slutsatser

1. Boverket kritiserar Härryda kommun för att den har som rutin att inte fatta skriftliga beslut om att bevilja bostadsanpassningsbidrag förrän efter det att åtgärderna utförts och faktura inkommit till kommunen.
2. Boverket uppmanar kommunen att ändra sina rutiner och att fatta skriftliga beslut innan åtgärderna utförs, om inte ansökan görs i efterhand. Besluten ska innehålla uppgift om bidragets storlek och de åtgärder bidrag beviljats för. Om kommunen inte beviljar bidrag för alla sökta åtgärder ska detta framgå av beslutet och kommunen ska motivera varför.
3. Boverket vill framhålla att om en sökande och kommunen ingår ett fullmaktsavtal så påverkar detta inte rätten att få ett skriftligt beslut innan åtgärderna utförs. Dessutom är alla viktiga bestämmelser i förvaltningslagen (1986:223) om bland annat dokumentation och sökandes rätt att få del av uppgifter tillämpliga, även om sökanden har gett kommunen fullmakt.

Redogörelse för ärendet

Sammanfattning av NN:s ärende hos kommunen

Det framgår av handlingarna i ärendet att kommunen har beviljat NN bostadsanpassningsbidrag för en duschplats i form av vikbara duschväggar utan fasta skenor i nederkant och överkant. NN är dock inte nöjd med hur anpassningen har blivit. Hon önskar duschväggar med en fast skena i nederkant och överkant och har ansökt om detta i en ny ansökan som kommunen har avslagit. NN har överklagat avslagsbeslutet till förvaltningsrätten. Kommunen går med på att låta göra vissa justeringar av den utförda anpassningen, som omfogning nere vid golvet, men avvaktar tills förvaltningsrätten har prövat NN:s överklagande.

Anmälan

NN har framfört klagomål på hur Härryda kommun har handlagt hennes ärende om bostadsanpassningsbidrag. Vid tidpunkten för anmälan hade det gått sju månader sedan anpassningen – en ny duschplats – påbörjades, och enligt NN fungerar inte anpassningen och hon känner obehag och rädsla för att använda den.

Kommunens yttrande

Boverket har begärt att kommunen yttrar sig i ärendet och skickar in en kopia av alla handlingar i ärendet.

Kommunen har bland annat anfört att avstämning har gjorts med NN under hela handläggningen av hennes ärende. De duschväggar som installerats är de hon själv har valt. Kommunen har även ordnat att ett annat företag har kommit ut och bedömt de installerade duschväggarna och har därefter erbjudit omfogning, men avvaktar förvaltningsrättens ställningstagande. Det ligger i kommunens intresse att få iordningställt en duschplats som sökanden är nöjd med, men samtidigt vill den inte göra åtgärder som den inte anser faller under anpassning.

Kompletterande yttrande från NN

Efter att ha tagit del av kommunens yttrande har NN bland annat uppgett att hon inte alls har valt de duschväggar som blev installerade. Hon litade dock på hantverkaren när han trots hennes påpekande om risk för läckage höll fast vid att den typen som sedermera installerades var bra. De nya duschväggarna som installerades var runda och alltså inte raka som de hade kommit överens om.

Boverkets bedömning

Boverkets tillsyn enligt 3 § lagen om bostadsanpassningsbidrag begränsar sig till kommunernas formella handläggning av ärendena. Hur anpassningen bör utföras i ett enskilt ärende om bostadsanpassningsbidrag omfattas inte av tillsynen. Det är i stället en fråga för förvaltningsdomstolarna, i första hand förvaltningsrätten, dit en kommuns beslut om bostadsanpassningsbidrag kan överklagas. Det innebär att Boverket inte går in på hur NN:s duschplats bör vara utformad.

När det gäller vad NN har framfört i övrigt, till exempel om att kommunen har uppgett att den vill avvakta förvaltningsrättens dom innan man ombesörjer en omfogning, så finner Boverket inte anledning att rikta någon kritik mot kommunen. Däremot vill Boverket anföra följande i fråga om bland annat tidpunkten för beslut och fullmakt.

Tidpunkten för beslut

Det framgår av handlingarna i ärendet att NN:s ansökan om bostadsanpassningsbidrag inkom till kommunen den 18 november 2014. Ansökan avsåg att ställa i ordning ”en väl fungerande duschplats”. Något beslut fattades inte förrän den 25 augusti 2015. Då hade NN gjort en ny ansökan som inkom till kommunen den 24 augusti 2015. Detta eftersom hon inte var nöjd med hur duschplatsen hade blivit och fått rådet av handläggaren att göra en ny ansökan

och därefter överklaga avslagsbeslutet. Beslutet som fattades den 25 augusti 2015 är dels ett beslut i efterhand om att bevilja bidrag för den anpassning som blivit utförd, dels ett beslut om avslag avseende den nya ansökan.

Boverket har i många sammanhang påtalat hur viktigt det är att kommunerna fattar skriftliga, formella beslut innan åtgärderna utförs, om inte sökanden ansöker om bidrag i efterhand (se även Justitieombudsmannen, JO, bland annat JO 2004-06-14, diarienummer 1739-2004 och 1740-2004). För en sökande är det naturligtvis angeläget att han eller hon kan få kommunens beslut prövat hos förvaltningsdomstol innan anpassningen utförs, och det är endast skriftliga beslut som kan överklagas. Att överklaga i efterhand, när anpassningen redan har utförts, medför stora praktiska olägenheter och kan dessutom medföra att anpassningen blir dyrare i slutänden.

Kommunen har uppgett att den har som rutin att fatta beslut i efterhand, när faktura inkommit, eftersom det är då som kommunen vet den faktiska kostnaden. Beslutet den 25 augusti 2015 avseende den första ansökan fattades dock innan någon faktura hade inkommit för att NN skulle kunna överklaga så fort som möjligt. I beslutet redogör kommunen för den redan utförda anpassningen.

Boverket anser att kommunen borde ha fattat ett skriftligt beslut om bostadsanpassningsbidrag redan innan kommunen – för NN:s räkning – valde hantverkare för att utföra anpassningen. Om kommunen hade gjort det, och dessutom i sitt beslut formulerat hur anpassningen skulle utföras för att åstadkomma en enligt kommunens mening fullgod anpassning, hade NN haft möjlighet att överklaga beslutet redan då. NN har själv framfört att om hon från början hade fått upplysning om att hon inte kunde få duschväggar med ram så hade hon nog funderat på hur hon skulle göra.

Boverket kritiserar kommunen för att ha som rutin att fatta beslut om att bevilja bostadsanpassningsbidrag först efter utförd anpassning och uppmanar kommunen att ändra sina rutiner så att beslut fattas i förväg, om inte ansökan görs först i efterhand. Besluten ska innehålla uppgift om bidragets storlek och de åtgärder bidrag beviljats för. Om kommunen inte beviljar bidrag för alla sökta åtgärder ska detta framgå av beslutet och kommunen ska motivera varför.

Fullmakt

Om alla krav för bidrag är uppfyllda utgår lagen om bostadsanpassningsbidrag från att kommunen lämnar ett bidrag, det vill säga ett beslut på en summa pengar som motsvarar skälig kostnad för de åtgärder som beviljas, och att sökanden därefter väljer entreprenör, ingår avtal med entreprenören om åtgärdernas utförande och betalar entreprenören med beviljat bidrag när arbetet är utfört.

Om en sökande och kommunen kommer överens om att kommunen ska vara ombud och till exempel välja entreprenör, beställa arbetena och betala dessa för sökandens räkning, så är det enligt Boverkets uppfattning viktigt att denna överenskommelse sätts på pränt. Kommunen och sökanden ska alltså ingå ett

skriftligt avtal där sökanden ger kommunen fullmakt att göra det sökanden och kommunen har kommit överens om. Ett sådant avtal ska dokumenteras i en separat handling.

Av utredningen i ärendet framgår att NN den 17 november 2014 har undertecknat en handling rubricerad "Betalningsuppdrag". Där ger NN kommunen i uppdrag att betala de kostnader som med anledning av anpassningen. Vid telefonsamtal med kommunen har framkommit att kommunen även valde entreprenör efter önskemål från NN. Kommunen har alltså valt entreprenör utifrån vad som får ses som en muntlig fullmakt. Som nyss nämnts anser Boverket att fullmakter ska vara skriftliga. Muntliga fullmakter är mycket olämpliga, bland annat ur bevissynpunkt om sökanden och kommunen har olika uppfattning om vad fullmakten skulle omfatta. Kommunen har uppgett att den har ändrat sin blankett sedan början av 2015 och skickat in ett exempel till Boverket. Blanketten är rubricerad "Betalningsuppdrag/fullmakt" och som den numera är formulerad innebär en påskrift av sökanden att kommunen ges i "... uppdrag att infordra och acceptera offerter, beställa entreprenaden samt betala de kostnader som uppkommit med anledning av anpassningen...".

Eftersom kommunen har ändrat sin fullmaktsblankett och verkar inställd på att tillämpa enbart skriftliga fullmakter avstår Boverket från att rikta kritik mot kommunen i denna del. Boverket vill dock poängtera att en kommun inte bör ingå avtal om fullmakt rutinmässigt utan först efter att kommunen har gjort en bedömning av sökandens behov av och önskan om sådan hjälp. Observera vidare att om en sökande och kommunen ingår ett fullmaktsavtal så påverkar det inte rätten att få ett skriftligt beslut innan åtgärderna utförs. Dessutom är alla viktiga bestämmelser i förvaltningslagen om bland annat dokumentation och sökandes rätt att få del av uppgifter tillämpliga även om sökanden har gett kommunen fullmakt.

I detta ärende har tillförordnad enhetschef Carl-Magnus Oredsson beslutat. Jurist Ylva Storm har varit föredragande.

Carl-Magnus Oredsson

Ylva Storm